Temat zajęć: Zastosowanie wskaźników w języku C

Autor: mgr inż. Sławomir Samolej

Zagadnienie 1. (Wprowadzenie)

Wskaźniki to zmienne, które zawierają adres innej zmiennej. Do utworzenia zmiennej wskaźnikowej służy operator „*”, np.:

```
char *wsk1;          // wskaźnik na zmienną typu char
int *ptr1;           // wskaźnik na zmienną typu int
float *f_ptr;        // wskaźnik na zmienną typu float
```

Do przekazania wskaźnikowi adresu pewnej zmiennej służy operator „&”, np.:

```
int* i_ptr;
int a;
a=10;
i_ptr=&a;            //wskaźnikowi i_ptr przypisz adres zmiennej a
```

Aby uzyskać wartość wskazywanej przez wskaźnik zmiennej należy posłużyć się operatorem „*”, np.:

```
char c1='a';
char c2;
char *c_ptr;
c_ptr=&c1;           //wskaźnikowi c_ptr przypisz adres zmiennej c1
c2=*c_ptr;           //do zmiennej c2 wpisz wartość pokazywaną przez wskaźnik c_ptr
```

Podobnie, mając wskaźnik na pewną zmienną można dokonać zmiany zawartości tej zmiennej, np.:

```
float dana1=2.3;
float *f_ptr=&dana1; //wskaźnikowi f_ptr przypisz adres zmiennej dana1
*f_ptr=3.8;          //w miejsce wskazywane przez wskaźnik wpisz 3.8 (oznacza to
                     //, że zmodyfikowano stan zmiennej dana1)
```

Zadanie 1.

Znajdujący się poniżej przykładowy program dokonuje podstawowych operacji na wskaźnikach i ilustruje efekty wykonania tych operacji. Należy uruchomić i przeanalizować program.

```
#include <stdio.h>

int a=10,b=0,c;
int *i1_ptr, *i2_ptr;
```

```
void main(void)
{
	printf("Stan zmiennych a, b, c: %d, %d, %d\n",a,b,c);
	i1_ptr=&a;		//wskaznik i1_ptr pokazuje na zmienna a
	printf("Wartosc zmiennej pokazywanej przez wskaznik i1_ptr: %d\n",*i1_ptr);
	b=*i1_ptr;		// zmiennej b przypisuje wartosc, na ktora pokazuje wskaznik i1_ptr
	printf("Stan zmiennych a, b, c: %d, %d, %d\n",a,b,c);
	*i1_ptr=*i1_ptr+1;	// zwiekszam o jeden zawartosc zmiennej pokazywanej przez
				//wskaznik i1_ptr
				// inne sposoby:
				//	*i1_ptr+=1;
				//	++*i1_ptr;
				//	(*i1_ptr)++; // Nawias jest konieczny!
							// Bo inaczej doszłoby do
							// zwiekszenia wartosci wskaznika,
							// a nie zmiennej wskazywanej przez niego
	printf("Stan zmiennych a, b, c: %d, %d, %d\n",a,b,c);
	i2_ptr=i1_ptr;		// jednemu wskaznikowi mozna przypisac inny
					// i wtedy oba pokazuja na
					// to samo miejsce w pamieci
	printf("Wartosc zmiennej pokazywanej przez wskaznik i2_ptr: %d\n",*i2_ptr);
}
```

Zagadnienie 2. (Wskaźniki jako parametry wywołania funkcji)

W języku C można przekazywać parametry do funkcji na dwa sposoby: przez wartość i przez wskazanie na zmienną. Gdy parametry są przekazywane przez wartość, to po zakończeniu działania funkcji stan zmiennych, które posłużyły do przekazania informacji o swoim stanie nigdy nie ulega zmianie. Przekazanie parametru przez wskazanie na zmienną (wskaźnik) umożliwia dokonania modyfikacji tej zmiennej wewnątrz funkcji. Wyjaśnieniu tego zagadnienia posłuży przykład znajdujący się poniżej.

Zadanie 2.

Dany jest program:

```
#include <stdio.h>

int a=4,b=8;
int c=3,d=7;

void swap1(int x, int y);
void swap2(int *x, int *y);

void main(void)
```

```
{
	printf("Zmienne a, b przed wykonaniem funkcji swap1: %d, %d\n",a,b);
	printf("Zmienne c, d przed wykonaniem funkcji swap2: %d, %d\n",c,d);
	swap1(a,b);		// przekazanie parametrow przez wartosc
	swap2(&c,&d);		// przekazanie parametrow przez wskazanie na zmienne
	printf("Zmienne a, b po wykonaniu funkcji swap1: %d, %d\n",a,b);
	printf("Zmienne c, d po wykonaniu funkcji swap2: %d, %d\n",c,d);
}

void swap1(int x, int y)
{
	int tmp;
	tmp=x;
	x=y;
	y=tmp;
}

void swap2(int *x, int *y)
{
	int tmp;
	tmp=*x;
	*x=*y;
	*y=tmp;
}
```

Należy porównać i wyjaśnić wyniki działania funkcji swap1 i swap2.

Zagadnienie 3. (Wskaźniki i tablice jednowymiarowe)

Jeśli wskaźnik pokazuje na pewien element tablicy, to zwiększenie wskaźnika o 1 spowoduje, że będzie on pokazywał na kolejny element tablicy, np.:

```
int tab[5]={1,3,4,5,6};
int *t_ptr;

t_ptr=&tab[2]; // wskaznikowi t_ptr przypisano adres 3 elementu tablicy
t_ptr=t_ptr+1; // wskaznik zwiekszono o jeden i teraz pokazuje na 4 element tablicy
```

Żeby wskaźnik wskazywał poprzedni element tablicy, należy wskaźnik zmniejszyć o jeden.

Nazwa tablicy jest wskaźnikiem na jej początek! Przykładowo:

```
int tab[5]={1,3,4,5,6};
int *t1_ptr, *t2_ptr;
t1_ptr=&tab[0];
t2_ptr=tab;
```

Oba wskaźniki t1_ptr i t2_ptr pokazują na to samo miejsce w pamięci.

Zadanie 3.

Uruchomić i przeanalizować wyniki działania przykładowego programu:

```
#include <stdio.h>

int tab[5]={23,5,66,-3,5};

void main(void)
{
	int i;
	int *t1_ptr;
	t1_ptr=&tab[0];
	for(i=0;i<5;i++)
	{
		printf("%4d",*t1_ptr);
		t1_ptr++;
	}
	putchar('\n');

	t1_ptr=tab;
	for(i=0;i<5;i++)
	{
		printf("%4d",*t1_ptr);
		t1_ptr++;
	}
	putchar('\n');
}
```

Zadanie 4.

Dany jest program:

```
#include <stdio.h>

char txt1[]="To jest tekst";
char txt2[50];

void str_cpy(char* src, char* dst);

void main(void)
{
	printf("Tablica zrodlowa:\n%s\n",txt1);
```

```
	printf("Tablice docelowa:\n%s\n",txt2);
	str_cpy(txt1,txt2);
	printf("Tablica zrodlowa:\n%s\n",txt1);
	printf("Tablice docelowa:\n%s\n",txt2);
}

void str_cpy(char* src, char* dst)
{
	while(*src!='\0')
	{
		*dst=*src;
		dst++;
		src++;
	}
	*dst='\0';
}
```

Program stosuje wskaźnikową wersję funkcji str_cpy do przekopiowania łańcucha znaków z tablicy txt1 do txt2 i może być wskazówką w zadaniu. Zadanie polega na uzupełnieniu następującego programu:

```
#include <stdio.h>

char txt1[100]="To jest tekst";
char txt2[100]="To jest drugi tekst";

void str_cat(char* src, char* dst);

void main(void)
{
	printf("Tablica txt1:\n%s\n",txt1);
	printf("Tablice txt2:\n%s\n",txt2);
	str_cat(txt1,txt2);
	printf("Tablica txt1:\n%s\n",txt1);
	printf("Tablice txt2:\n%s\n",txt2);
}

void str_cat(char* src, char* dst)
{
}
```

Funkcja str_cat ma dołączyć tekst src na koniec tekstu dst.

Zadanie 5.

Dany jest program:

```
#include <stdio.h>

char tekst[100];

int rindex(char *s,char t);

void main(void)
{
        char wzorzec; int index;
        printf("Podaj tekst (do 80 znakow:\n");
        gets(tekst);
        printf("Podaj poszukiwany wzorzec (literę):\n");
        scanf("%c",&wzorzec);
        index=rindex(tekst,wzorzec);
        printf("\nOstatnie wystapienie wzorca: %c\nw tekscie: %s\n",wzorzec,tekst);
        if(index!=-1)   printf("wystapiło na %d pozycji tekstu\n",index);
        else                    printf("nie wystapilo\n\n");
}

int rindex(char *s, char wz)
{
}
```

Napisać funkcję „rindex” zwracającą pozycję pierwszego od końca wystąpienia danej litery (wzorca „wz”) w tekście wskazywanym przez „s”. Jeśli wzorzec nie występuje w tekście, to funkcja zwraca wartość –1. Przykładowo wykonanie funkcji:

```
char tekst[]=”To jest tekst”
char c=’t’;
int rez;

rez=rindex(tekst,c);
```

powinno spowodować, że zmienna rez będzie wynosić 12, ponieważ ostatnie wystąpienie litery ‘t’ w tekście „To jest tekst” następuje na 12 pozycji tablicy tekstowej (indeksowanie zaczyna się od 0).

Zadanie 6.

Dany jest program:

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>

char tekst[100];

void reverse(char *s);

void main(void)
{
	printf("Podaj tekst (do 80 znakow:\n");
	gets(tekst);
	reverse(tekst);
	printf("Odwrocony tekst:\n");
	puts(tekst);
}

void reverse(char *s)
{
}
```

Napisać funkcję „reverse”, która odwraca tekst s. Odwrócenie tekstu polega na zamianie pierwszego elementu z ostatnim, drugiego z przedostatnim i tak dalej. Przykładowo tekst: „To jest tekst” powinien zostać zamieniony na „tsket tsej oT”.